

Egy év haladék Párizsnak – és ami mögötte van

Szemlér Tamás

A gazdasági és pénzügyi unió (EMU) szabályait jól ismerők idén ősszel Párizsra vetették „vigyázó szemüket”. A francia kormány ugyanis – a korábbi tervekkel ellentétben – jelezte, hogy államháztartásának hiánya 2004-ben is meghaladja GDP-je három százalékát. Így a franciák három egymást követő évben nem teljesítik a maastrichti kritériumrendszer egyik fontos elemét, ami azt is jelenti, hogy megsértik az 1997-ben aláírt Stabilitási és növekedési paktumot.

Az Európai Bizottság október 21-én megfogalmazott ajánlásai egy év haladékot adnának Párizsnak arra, hogy rendbe szedje költségvetését. Franciaországnak 2004-ben legalább a GDP egy százalékával kell csökkentenie államháztartási hiányát, hogy az 2005-ben – további legalább fél százalékpon-
tos csökkentés eredményeként – végre a maastrichti küszöbérték alá csökkenjen. Az ajánlások sorsáról az EU-országok pénzügy-minisztereinek tanácsa (ECOFIN) november végén dönt, minősített többséggel. (A döntést a november 4-i ülésen három héttel elhalasztották.)

A javaslat nagy felháborodást váltott ki több EU-tagországban is. Azok a kevésbé gazdag tagországok, amelyek az 1990-es években komoly erőfeszítéseket tettek azért, hogy bevezethessék az eurót, érthetően nem nézik jó szemmel, hogy az egyik legbefolyásosabb EU-tag számára rugalmasabbá váltak a szabályok. Ugyancsak rossz szemmel nézi a bizottság engedékenységét a monetáris stabilitást hagyományosan prioritásként kezelő Hollandia is.

A helyzet érdekessége, hogy a tiltakozók között ezúttal nem hallani Németország hangját. Pedig annak idején épp a németek igyekeztek minél szigorúbbra szabni a maastrichti kritériumokat, s a Stabilitási és növekedési paktum általuk támogatott eredeti változata (akkor még Stabilitási paktum néven) is jóval szigorúbb volt a végül elfogadott szövegnél.

A gazdasági stabilitásról folytatott német–francia viták korábban egyáltalán nem mentek ritkaságszámba. 1997-ben a német sajtó „kreatív könyvelésről” cikkezett – nem is alaptalanul –, amikor a franciák az állam-

háztartás hiányát későbbi nyugdíjak fedezetének az államkasszába történő előrehozott befizetésével szorították le a bővös három százalékos határ alá. A Stabilitási és növekedési paktum kialakulása ugyancsak élénk német-francia csaták közepette zajlott, s a németek igen nehezen engedtek a feltételek fellazítását célzó francia követeléseknek.

2003 őszén azonban nem hallunk hangos német tiltakozást amiatt, hogy az Európai Bizottság kesztyűs kézzel bánik a franciákkal. Ha az okokat keressük, érdemes megvizsgálni a német államháztartás helyzetét. Amennyiben az állami kiadások csökkenését eredményező reformok továbbra is késlekednek, rövid időn belül Németország hasonló helyzetbe kerülhet, mint amilyenben most a franciák vannak. Így már érthető az elnézőbb stílus, miként az is, hogy manapság már kevesebb szó esik Németországban is a „stabilitási kultúráról”, mint az 1990-es évek közepén, amikor vezető német politikusok épp e „kultúra”, azaz a stabilitásorientált gazdaságpolitika hagyományainak hiányát kifogásolták néhány EU-országban.

Az akkor érintett néhány EU-ország között volt az e félévben az EU soros elnöki tisztét betöltő Olaszország is. Az olaszoknak sikerült bejutniuk az eurót bevezető országok közé, de eddigi erőfeszítéseik ellenére az EU-ban még mindig ők a legnagyobb összegű államháztartási hiány. Nehéz lenne elvárni ebben a helyzetben, hogy az olasz elnökség a

Stabilitási és növekedési paktumban lefektettek szigorú értelmezéséért szálljon síkra.

A Stabilitási és növekedési paktumot ráadásul az Európai Bizottság elnöke, *Romano Prodi* is rugalmasabban kívánja értelmezni. Prodi megfogalmazása szerint a kialakított szabályrendszert „intelligensen” kell használni, ugyanakkor a szabályok mindenre egyformán vonatkoznak.

Ha a bizottság elnökének kijelentését szó szerint vesszük, és ha Franciaország valóban egy év haladékot kap, akkor az üzenet egyértelmű: a szorult államháztartási helyzetben lévő nagy országok – Franciaország, Németország, Olaszország – fellélegezhetnek. A kérdés „csupán” az marad, hogy mi lesz a gazdasági és pénzügyi unió korábban kulcselemének számító államháztartási stabilitással.

* * * * *

Eddig megjelent számaink megtekinthetők és letölthetők a www.vki.hu weboldalról